

Brochure contra windmolens nabij woonwijken

behorende bij de zienswijze zoals die is ingediend door de Buurtraad Oud-Caberg bij het ontwerpbestemmingsplan en de ontwerpomgevingsvergunning Windturbines Lanakerveld (Maastricht, 2 januari 2011)

Argumenten tegen de plaatsing van windturbines op het Lanakerveld

1. Meningsuitvraag in 2008 over Windturbines misleidend p. 3
2. Onjuistheid en onzorgvuldigheid van de gevolgde procedure p. 6
3. Formele bezwaren tegen MER, ontwerp-omgevingsvergunning en ontwerp-bestemmingsplan. p. 8
4. De locatiekeuze voor Lanakerveld is op geheel onjuiste gronden tot stand gekomen. p. 11
5. MER windturbines Lanakerveld geen onafhankelijk onderzoek p. 13
6. Windturbines & laagfrequent geluid p. 16
7. Windmolens leveren grote risico's op voor de woningmarkt op Oud-Caberg p. 25
8. De veiligheid van de windturbines Lanakerveld. p. 27
9. Reactie op natuurtoets windmolenpark Lanakerveld. p. 28
10. Historie Maastricht contra Windturbines. p. 30

1. Meningsuitvraag in 2008 over Windturbines misleidend

In 2008 heeft de gemeente een meningsuitvraag gedaan onder de bewoners van Maastricht over duurzame energie in het algemeen en windenergie in het bijzonder. De uitkomsten van die meningsuitvraag zijn gebruikt als een rechtvaardiging en legitimatie van het voorgestelde beleid om binnen de stadsgrenzen windturbines te plaatsen.

Als omwonende van het Lanakerveld, heb ik deze meningsuitvraag pas enkele maanden geleden ontdekt en onder de loep genomen. Ik ben onaangenaam verrast door de gebrekkige kwaliteit van het onderzoek. In paragraaf 1.1 'Aanleiding onderzoek' staat: *'Uit een haalbaarheidsonderzoek blijkt, dat windenergie in Maastricht mogelijk is. Windenergie is dus niet alleen rendabel in windrijke omgevingen zoals polders of op zee.'* Deze stellingen zijn niet waar. Je kunt veel zeggen over het nut of de noodzaak om windturbines te plaatsen, maar je kunt niet zomaar suggereren, dat ze rendabel zijn, zonder enige kanttekening of nuancering. Het is wrang te weten, dat de locatie Lanakerveld tot de meest windstille gebieden van Nederland behoort. Het is ook wrang te weten, dat premier Rutte onlangs alle geplande windturbineprojecten op zee heeft stopgezet, omdat ze onbetaalbaar zijn. Hoe zo, rendabel?

Iets verder in paragraaf 1.1 staat: *'De windmolens die geplaatst gaan worden zijn vergelijkbaar met de turbines, die op dit moment in Lanaken staan.'* Nee, die Nederlandse windturbines blijken niet vergelijkbaar, want ze staan in een compleet ander perspectief, namelijk veel korter bij en ze zijn ook als je ze wel naast 'de Belgen' zou kunnen zetten, veel groter.

Een dergelijke inleiding bij een meningsuitvraag is misleidend. Mensen worden op het verkeerde been gezet. Verder is de timing van de enquête zeer dubieus. Er komen windturbines en ze komen in het Lanakerveld en/of in de Beatrixhaven! Gegeven die uitgangspunten, mogen de inwoners van Maastricht antwoorden geven op vragen. Ook dit is manipulatief. Als mensen weten waar de turbines in hun gemeente komen te staan, dan geven ze andere antwoorden, dan wanneer nog niet bekend is, waar ze komen te staan. Wetenschappelijk gezien is dit 'not done'. In de vakliteratuur noemt men dit het 'Prisoner's-Dilemma'. Dit feit gecombineerd met het stellen van 'gesloten' vragen leidt tot non-informatie. Ik zal dit toelichten aan de cruciale vraag (figuur 2.6 uit het rapport):

'Als de gemeente zou besluiten tot plaatsing van windmolens in de stad, welke locatie heeft dan uw voorkeur?' Er zijn vijf antwoorden mogelijk:

1 Beatrixhaven - 2 Lanakerveld - 3 Beatrixhaven en Lanakerveld 4 Maakt niet uit (dat is dus één van de eerste drie antwoorden) – 5 Weet niet

Nu ben ik een inwoner van Maastricht en niet tegen groene energie natuurlijk. Maar als de turbines er komen, dan toch liever wat verder weg, dan wat korter bij. Als ik in de buurt van het Lanakerveld woon, kan ik dan maar één antwoord kiezen: Beatrixhaven. En als ik in de buurt van de Beatrixhaven woon, kan ik maar één antwoord geven: Lanakerveld. De overige inwoners kunnen ook

'berekendend' kiezen uit de vijf categorieën, met de zekerheid dat de turbines in ieder geval niet in hun buurt komen te staan. De spectaculaire uitkomst van deze vraag is, dat 94% van de omwonenden de voorkeur geeft aan één van beide of beide locaties, de plekken dus waar ze zelf wonen? Wat is dit in godsnaam voor een vraagstelling? De suggestie die op basis van de antwoorden wordt gewekt is hoogst onwaarschijnlijk en manipulatief. Je kunt als omwonende geen kant op, je bent een gevangene! Als je de vraag niet beantwoordt, telt je mening niet mee. Als je wel antwoordt kun je alleen maar zeggen dat je voor plaatsing in de omwonendenomgeving bent. Oh ja, twee keer zoveel omwonenden kiezen voor de Beatrixhaven in plaats van het Lanakerveld. De gemeente kiest dan natuurlijk voor het Lanakerveld? Wanneer werd bekend, dat de Beatrixhaven géén optie is vanwege bezwaren van Maastricht-Aachen Airport? En zo kan ik nog wel even doorgaan.

Er zijn nog meer technische en inhoudelijke kanttekeningen te plaatsen. De respons is extreem laag of eigenlijk kun je die helemaal niet vaststellen, want er wordt gewerkt met 'het Maastricht-panel', waarbij geen zicht is op de representativiteit, hoewel dat wel wordt beweerd. De genoemde betrouwbaarheidsmarges zijn moeilijk te duiden en in het meest gunstige geval gebaseerd op een goede steekproef. De aanname, dat het gaat om een goede steekproef is echter onhoudbaar. Het is verder zeer de vraag of de respondenten voldoende kennis hebben om de vragen te beantwoorden. Velen zijn nooit direct in aanraking gekomen met windenergie. Om dan meningen te vragen en die te generaliseren, is niet verantwoord. Opvallend vaak ontbreekt de optie: 'Daar heb ik nog niet over nagedacht', een antwoordcategorie, die bij een dergelijk onderzoek belangrijk is om de antwoorden echt op waarde te kunnen schatten.

Deze meningsuitvraag kan de prullenbak in en is in de verste verte geen rechtvaardiging voor het voorgestelde beleid. Iedereen die deze meningsuitvraag voor zijn kiezen heeft gekregen en iedereen die op wat voor manier dan ook bij de besluitvorming rond dit project betrokken is geweest, is volkomen op het verkeerde been gezet. Wordt dit rapport nu uiteindelijk een vrijbrief voor het plaatsen van vier windturbines van elk 178 meter hoog, op minder dan 500 meter van twee woonwijken met een draaicirkel van de wieken van 11.300 m² per winturbine? Die draaicirkel, dat zijn per turbine twee voetbalvelden van 100 bij 60 meter. Geluidshinder en risico's voor de gezondheid van deze mastodonten worden op basis van rekenmodellen en gegevens van de fabrikant 'ingeschat' als zijnde net binnen normen, zonder rekening te houden met onzekerheden, onbetrouwbaarheid- en veiligheidsmarges. Bestaande feitelijke metingen van de situatie nu vóór de plaatsing van de turbines, worden genegeerd. Deze metingen geven aan dat de cumulatieve geluidsoverlast nu al de normen overschrijdt.

Tot slot:

Voor een dergelijke extreme variant is nog nergens gekozen. Wat is er gebeurd, dat de gemeente deze onwaarschijnlijke optie er door wil of moet duwen? Niemand heeft dat ooit gedacht of gewild. Ook wethouders en raadsleden niet, is mijn volle overtuiging. Wie maakt een reële visualisatie van wat er hier staat te gebeuren? En bespaar ons de bijna liefelijke en zwaar misleidende plaatjes in de officiële stukken. Waarom moeten mensen aan de stadsrand van Maastricht als

proefkonijnen een gevaarlijk experiment ondergaan? Hoe kon het zo ver komen?
Informatie over dat proces krijgen we niet. En informatieavonden als alles al
geregeld lijkt, zijn niet erg zinvol.

2. Onjuistheid en onzorgvuldigheid van de gevolgde procedure

1. De procesgang in dit dossier is vanaf het begin onjuist geweest. Ten grondslag aan het plan ligt de Meningspeiling van 2008 onder de Maastrichtse bevolking, die aan zou tonen dat er draagvlak onder de omwonenden en onder de Maastrichtse bevolking zou zijn. Dit is vele malen verwoord, onder andere door wethouder Nuss in de raadscommissie SMM van 7 februari 2011, maar ook bij andere gelegenheden. Feitelijk vormt deze Meningspeiling de politieke legitimatie van het project, en het begin van de bestuurlijke procesgang. Op basis van deze Meningspeiling heeft de Raad op 22 februari 2011 het DECM-besluit genomen. In het licht van de plannen die nu ter visie liggen blijkt de Meningspeiling zowel de Raad als de geïnterviewde burgers fundamenteel verkeerd voor te lichten over wat uiteindelijk gerealiseerd gaat worden.
 - In de Meningspeiling wordt het voorgesteld dat de windturbines rendabel zullen zijn. Dat is niet het geval. Zij zullen, zo geeft ook Imtech toe, gedurende de gehele looptijd onrendabel zijn.
 - De Meningspeiling suggereert dat het om windturbines gaat die gelijk zijn aan de bestaande, Belgische windturbines. Ook dat is onjuist. De windturbines zijn substantieel zwaarder (geen 2MW maar 3 MW) en hoger (140 m tiphoogte tegen 175m tiphoogte), en komen bovendien veel dichter bij de woonwijken te staan.
 - De Meningspeiling geeft de geïnterviewde de keuze: hetzij plaatsing in het Lanakerveld, hetzij in de Beatrixhaven. Dat zijn beide locatie die geen associaties met woonwijken oproepen. De suggestie wordt gewekt dat niemand een prijs moet betalen, en dan ben je natuurlijk voor zoiets moois als duurzame energie. Als gevraagd was, of men voor windturbines in Maastricht was, terwijl 4075 woningen in de risicozone van ernstige geluidsoverlast zouden komen, en honderden Maastrichtenaren ernstige geluidsoverlast zouden ondervinden, zoals blijkt uit het rapport van de GGD, zou de uitkomst geheel anders zijn.
 - Vrijwel geen der omwonenden blijkt iets van deze Meningspeiling te weten. Dit doet grote vragen reizen over de representativiteit van deze Meningspeiling.

Kortom: de hele procesgang berust op onjuiste voorlichting aan Raad en burgers over de plannen.

2. Ook de Landschappelijke Inpassingstudie van 2009 rept van windturbines zoals die al in België zijn geplaatst. Dit komt evident niet overeen met de plannen die nu ter visie liggen (zie boven). Ook in dit

opzicht berust de bestuurlijke procesgang op onjuiste inzichten en voorlichting.

3. Tegen deze gang van zaken is meteen geprotesteerd in een brief van het buurtplatform Malberg, d.d. 21 maart 2011 aan Raad en College. Deze brief is nooit beantwoord. Het schrijven van de gemeente d.d. op 16-11-2011 dat rept over het bijeenroepen van een delegatie uit de buurten is in geen enkel opzicht als een deugdelijke beantwoording van de inhoudelijke bezwaren in de brief verwoord te beschouwen.
4. Raad en burgers zijn wederom op het verkeerde been gezet tijdens de discussie over het burgerinitiatief Recessenplein in de wijk Malberg eind 2010. Het Recessenplein ligt aan de rand van het Lanakerveld, en de discussie ging over de kwestie over daar woningen konden worden gebouwd. De gemeente wist toen al dat men windturbines tegenover Malberg wilden bouwen, maar verzweg dit feit, dat niet onbelangrijk voor de discussie van deze plannen was. Dit is ingesproken in de Raadscommissie SMM 19 september 2011.
5. Imtech en Arcadis bleken op de eerste infoavond die de gemeente organiseerde vlak voor de beoogde ter visie legging niet in staat zo veel voor de hand liggende vragen van burgers te beantwoorden, dat de ter visie legging drie weken uitgesteld moest worden.
6. Ook na de tweede infoavond bleken er nog zoveel vragen onbeantwoord, dat de gemeente zich na politieke druk genoodzaakt zag wederom nieuwe onderzoeken te laten doen (te weten naar de feitelijke geluidsoverlast op dit moment), nu zonder dat de ter visielegging opgeschort werd. Belanghebbenden moeten nu feitelijk op basis van incomplete informatie op de ter visielegging reageren.
(Beide documenten te vinden op:
<http://www.maastricht.nl/web/Projecten/Projecten/Projecten/Pr o j e c t e n - t o n e n o p / D u u r z a m e - E n e r g i e c e n t r a l e - M a a s t r i c h t - D E C M . h t m> onder gerelateerde documenten).

De conclusie kan niet anders dan luiden: de voorbereiding van het besluit van de kant van de gemeente, Imtech en Arcadis vertoont ernstige en onacceptabele onzorgvuldigheden, die de politieke en bestuurlijke uitkomst van het besluitvormingsproces wezenlijk beïnvloed hebben en nog beïnvloeden.

3. Formele bezwaren tegen MER, ontwerpomgevingsvergunning en ontwerpbestemmingsplan

1. In de aankondiging in De Ster van de plannen om windturbines in het Lanakerveld te plaatsen (2-12-2011, en maar ook 4-11-2011 en 11-11-2011 en 5-12-2011) staan als onjuiste titels. Aangekondigd staat Ontwerpbestemmingsplan Windturbines Lanakerveld terwijl ter visie ligt: DECM windpark locatie Lanakerveld (ontwerp 13-11-2011). Hetzelfde geldt voor de MER: aangekondigd is Milieueffectrapport Windturbines Lanakerveld terwijl ter visie ligt: Duurzame Energiecentrale Maastricht (DECM) MER windpark Locatie Maastricht. Dit is niet alleen een onschuldige vergissing omdat het wel degelijk uitmaakt of de gemeente een windpark wil inrichten in het Lanakerveld, of individuele windturbines wil plaatsen.
2. Het is onduidelijk uit de stukken of er sprake is van een nieuw Bestemmingsplan (zie Toelichting (pag.5) onder 1.1.1. Aanleiding: laatste alinea en 1.4 Vigerende Bestemmingsplannen (pag. 9) of dat er sprake is van een Partiële Herziening van het Bestemmingsplan, vgl. het Raadsbesluit van 22-2-2011 en volgens toelichting (pag. 5 & 6) onder 1.1.2 Bestemmingsplan en MER-procedure.
3. Het ontwerp-Bestemmingsplan en de ontwerp-Omgevingsvergunning zijn strijdig inzake de contour 10.6 van de Veiligheidszone. De Omgevingsvergunning rept over 142 meter, terwijl het Bestemmingsplan 166 meter noemt. Dit is van belang omdat het hier gaat om de grens van het bestemmingsplan, dat uit vier onregelmatige cirkels rond de windturbines bestaat.
4. Eenzelfde discrepantie treffen we overigens aan inzake de 10.5 contour: 56 m (OV) tegen 59 m (BP). Dit is mede van belang omdat de Omgevingsvergunning daardoor in conflict komt met de bepaling dat een afstand van 59m tot de Rijksgrens vereist is.
5. De windturbines worden in de aanvraag in het gedeelte van het bestemmingplan Lanakerveld geplaatst met als bestemming: 'uit te werken bedrijventerrein'. De nieuw te bestemmen locaties van de windturbines vallen evenwel deels buiten dit gebied, en wel zowel in het deel dat als bestemming heeft 'agrarisch', als in de groene zone, die de rand van de bestemming uit te werken bedrijventerrein' markeert.
6. De gemeente stelt zelf dat het Zouwdal door de plaatsing van windturbines niet mag worden aangetast. De MER-commissie heeft al

opgemerkt dat dat onmogelijk is, en dat de windturbines onvermijdelijk een landschappelijk effect zullen hebben (Advies Cie. MER, p. 40/41). Het plan tot plaatsing leidt dan ook tot onherstelbare aantasting van het Zouwdal als eeuwenoud cultuurlandschap.

7. Ten onrechte is het in punt 6 genoemde gegeven dan ook niet opgenomen in de Visualisatie Windpark.
8. Volgens de Bouwregels (art. 3.3.2 onder a6) mag de mast niet op minder van 166 m van de plangrens geplaatst worden. Dit is onmogelijk, en inderdaad wordt de grens van het uit te werken bedrijventerrein op enkele plekken overschreden.
9. In het vigerend bestemmingsplan Lanakerveld, vastgesteld op 28 februari 2002, is een uitwerkingsbevoegdheid bedrijventerrein van 52ha opgenomen. Op dat gedeelte worden de windturbines geplaatst. De onderbouwing van het bedrijventerrein was de gedachte dat er in de toekomst een groot tekort aan bedrijventerreinen in Maastricht zou zijn per 2010 van 150 ha. Die onderbouwing is inmiddels komen te vervallen. Gedeputeerde Verheijen heeft naar aanleiding van het rapport Werklocaties Limburg 2010, dat spreekt van een bedrijventerreinreserve van 1000ha, gesteld dat er geen bedrijventerreinen meer ontwikkeld zullen worden, en dat landschap voor bedrijf zal gaan.
10. Tijdens de tervisielegging worden nog een aantal cruciale onderzoeken gedaan waarop in het kader van de zienswijzen nu niet meer kan worden gereageerd. Dat is in de eerste plaats het lokaal akoestisch onderzoek dat de gemeente Maastricht zal uitvoeren. Daarnaast is er het rapport van Witteveen & Bos, dat in september 2011 in opdracht van de Stuurgroep Albertknoop de consequenties van de plaatsing van de windmolens voor het Belgisch-Nederlandse samenwerkingsverband Albertknoop zal onderzoeken.
11. Verder is noch in de MER en noch in de Mededelingsnotitie MER rekening gehouden met de Zouwdalstudie, en de daarin vervatte landschappelijke waarden van het Lanakerveld.
12. Ten onrechte is het lokale geluidsonderzoek uit 2005, dat al een overschrijding van de geluidsnormen constateerde, niet betrokken bij de MER, evenmin als de website van de RIVM die dit in 2008 nogmaals bevestigde, en bovendien de aanbeveling deed dat alleen lokale metingen zekerheid kunnen geven. Het is triest dat een dergelijk onderzoek achteraf afgedwongen moest worden en nu nog moet plaatsvinden.
13. De aanbeveling van de MER-commissie ook andere locaties op grote afstand van Malberg te onderzoeken – zoals het gebied ten westen van de

steenfabriek ten noorden van de Belvédèreberg en het industrieterrein Bosscherveld is niet opgevolgd (vgl ook zienswijze mededelingsnotie MER 13-7-2011).

14. Ten onrechte is geen rekening gehouden met de uitruil tussen de gemeente Maastricht en Vlaanderen in het kader van de RUP, waarbij Nederland een deel van zijn grondgebied ter beschikking zou stellen voor leemwinning (zie bijv. BOP Manjefiek Malberg evaluatie 2003/2006, p. 43 onder 4.3 uitwerking Westelijke randzone). Twee van de geplande windturbines staan juist op dit gebied, en verhinderen dat deze afspraak nagekomen wordt.
15. Veel van de hier genoemde punten geven aan dat de voorgenomen Partiële Herziening van het Bestemmingsplan ontoereikend is en door de gefragmenteerde aanpak alleen tot gelegenheids ruimtelijke ordening kan leiden die veel onoplosbare knelpunten in het gebied op zal leveren. Dit maakt duidelijk dat aan elke planvorming eerst een totale herziening van het bestemmingsplan Lanakerveld moet voorafgaan.

Daar pleit ook voor:

- Per 1 juli 2013 bestaat de wettelijke verplichting om alle bestemmingsplannen die ouder dan 10 jaar zijn, aan te passen aan de nieuwe wet Ruimtelijke Ordening (WRO). Dit is voor het BP Lanakerveld, dat uit 2002 dateert, het geval.
- In de Partiële Herziening worden de cirkels rond de masten, die nu een nieuwe bestemming krijgen onder het Maastrichts Planologisch Erfgoed regime geplaatst. De overige delen van het oude 'uit te werken bedrijventerrein' vallen hier niet onder. Dat leidt tot absurde situaties in dit gebied met hoge archeologische waarden..
- Ook de mitigerende maatregelen, die in het kader van het windturbineplan worden genomen –zoals de vernatting van het Zouwdal en de aanleg van hagen en zomereiken ten behoeve van de vleermuizen – vereisen planologische onderbouwing en regeling, en kunnen niet zonder meer binnen de Bestemming agrarisch gebied gerealiseerd worden (vgl. Toelichting). De gemeente heeft immers nog niet eens de grond verworven om dit mogelijk te maken.
- Dit klemt des te meer daar de Europese Kaderrichtlijn Water en het daaruit voortvloeiende stroomgebiedbeheersplan Maas uit 2009 een totale herziening van het BP Lanakerveld vereist.
- In het kader van de verplaatsing van de Noorderbrug zal een belangrijke afrit via het Lanakerveld naar België lopen. Dit heeft grote planologische consequenties voor de inrichting van het Lanakerveld en voor de omwonenden.

4. Locatiekeuze

De locatiekeuze voor Lanakerveld is op geheel onjuiste gronden tot stand gekomen (rapport Locatiekeuze Windpark Maastricht, door Arcadis, 27-9-2011 zie MER, bijlage 5, pag. 35).

1. Een belangrijk argument voor keuze van twee potentiële locaties is bovengenoemde Meningspeiling ("In een meningspeiling bleek dat het merendeel van de Maastrichtse bevolking positief staat tegenover het plaatsen van windturbines op voornoemde bedrijventerreinen", pag. 3, 12). Deze uitspraak kan geen stand houden gezien het uitermate gebrekkige karakter van de meningspeiling (zie boven). Inmiddels is gebleken dat er geen enkel draagvlak onder de bewoners van Oud-Caberg en Malberg voor de plannen is. De Raad is dan ook in februari 2011 verkeerd voorgelicht over het draagvlak onder de bevolking (p.21).
2. De opmerking dat het windregime en het nog te ontwikkelen bedrijventerrein een rendabele investering mogelijk maken (p. 3, 20) is door Imtech zelf inmiddels ontkend.
3. Ten onrechte wordt gesteld dat de in de Landschappelijke Inpassing van 2009 sprake was van een onderzoek naar windturbines van 120 m (p. 3, 12). De studie beperkte zich tot de hoogte van de bestaande Belgische windturbines, die niet meer dan 100 m hoog zijn.
(te vinden op:
http://www.maastricht.nl/web/Beleid/Beleid/Natuur-milieu-en-afval/Beleid_natuur_milieu_en_afval_tonenop/Energie.htm)
4. De argumentatie niet voor de Belvédère te kiezen (p. 20) weegt in geen enkel opzicht op tegen de aangetoonde geluidsoverlast die de windturbines voor de omwonenden van het Lanakerveld zullen opleveren (zie rapport GGD, p. 14). Het grenst aan het absurde een afstand van 500 m tot een Natura-2000 gebied onvoldoende, en een afstand van 380 m tot woonwijken (zoals in het geval van de Kantoorweg) acceptabel te vinden.
5. De opmerking dat de windturbines op voldoende afstand tot woningen komen te staan (p. 3, 20) is een ongelofelijke brutaliteit, als men weet dat nog nooit in Nederland zulke krachtige

windturbines zo dicht bij woonwijken geplaatst zijn en de minimale afstand 380 meter bedraagt.

6. Het feit, dat bij plaatsing van windturbines een cirkel van 59 meter vrijgehouden moet worden (Uitwerkingsregels art. 3.2 j. 1 & 2), brengt de Partiële Herziening van het Bestemmingsplan in conflict met de hoofdbestemming van gebied: 'uit te werken bedrijventerrein'. De veiligheidszones reduceren de omvang van het bedrijventerrein tot op plaatsen 135 meter wat de rentabiliteit ervan onder druk zet. Bovendien wordt het onmogelijk de geplande ontsluitingsweg te realiseren. Hierdoor vervalt een belangrijk argument voor de Locatiekeuze (Rapport Locatiekeuze d.d. 27-9-2011, p. 14 noot 2).
7. De opmerking dat op basis van geluids- en veiligheidsnormen in Maastricht onder andere op het Lanakerveld windturbines mogelijk zijn (p.3), is gebaseerd op onzorgvuldig toegepaste rekenmodellen, en niet op de werkelijke situatie. De rekenmodellen zijn onzorgvuldig toegepast omdat ze de werkelijke geluidsoverlast verdoezelen (zie het rapport van de GGD). Ze berusten niet op de werkelijke situatie omdat de normen nu al overschreden worden. De gedachte dat het Lanakerveld een goede locatie is, is vanaf het begin een papieren fictie geweest, die iedereen verblind heeft.

5. MER windturbines Lanakerveld geen onafhankelijk onderzoek

Bij projectplannen zijn er gewoonlijk tenminste twee onafhankelijke toetsende instanties: de gemeente die de plannen toetst ten opzichte van het bestaande beleid en de belangen van de burgers van de stad en het onderzoeksbureau dat de Milieu Effect Rapportage opstelt, waarin de gevolgen voor milieu en gezondheid van de burgers in kaart worden gebracht.

Bij het onderzoek naar de windturbines in het Lanakerveld lopen de belangen van de projectontwikkelaar en de toetsende instanties echter parallel. Er zijn drie partijen betrokken: Imtech als projectontwikkelaar, de gemeente Maastricht als opdrachtgever en Arcadis als onderzoeksbureau dat de Milieu Effect Rapportage (MER) moest opstellen. Het is eigenlijk al problematisch dat de gemeente hier zelf opdrachtgever is, maar veel dubieuzer is dat ook Arcadis met geen mogelijkheid onafhankelijk genoemd kan worden.

- Arcadis is door Imtech ingehuurd voor de MER, zodat het adagium 'wiens brood men eet wiens taal men spreekt' al meteen in gedachten springt. Maar dit is kennelijk een normale gang van zaken.
- Daarnaast afficheert Arcadis zich onder het motto 'Geld uit wind' als een bedrijf, dat de aanleg van windenergieparken faciliteert, en daar niet alleen als adviseur maar ook als ondernemer bij betrokken wil zijn. Arcadis is zelf onderdeel van de windenergielobby, die veel geld met windenergie denkt te verdienen.
- Als klap op de vuurpijl blijkt Arcadis als directe zakenpartner met Imtech in allerlei consortia deel te nemen bij grote projecten, zoals de Floriade, de A2, de Noord-Zuidlijn in Amsterdam en bij Pro-Rail-projecten.

De belangen van Arcadis en Imtech zijn dus op allerlei wijzen met elkaar verstrengeld. Het is moeilijk voorstelbaar, dat Arcadis in deze omstandigheden het uiterste uit de kast zal halen om de negatieve gevolgen van de plannen van Imtech voor de burgers goed en duidelijk in kaart te brengen. We moeten dus constateren, dat er feitelijk **geen onafhankelijke toetsing geweest is van de plannen van Imtech**. Ook het DGD-rapport heeft zich gebaseerd op de gegevens van Arcadis, en bracht desondanks al scherp in kaart dat de windturbines voor een aanzienlijke geluidsoverlast in Maastricht zullen zorgen.

- Aanwijzingen dat de rapporten de gevolgen voor de burgers te rooskleurig voorstellen zijn onder andere:
- Bij het Aanvullend akoestisch onderzoek windpark Lanakerveld van Arcadis (zie gemeentelijke website) naar de cumulatieve effecten van de geluidsbelasting op het Lanakerveld (pagina 6) is uitsluitend gebruik gemaakt van oncontroleerbare rekenmodellen. Een directe meting uit 2006, die duidelijk aangaf dat er nu al sprake van overschrijding van de

geluidsnormen is buiten beschouwinggelaten. Ook gegevens van de RIVM over Oud-Caberg uit 2008 worden buiten beschouwing gelaten.

- Bij de analyse van het gevaar van het voor de gezondheid schadelijke laagfrequent geluid in datzelfde rapport zijn op twee bladzijden wel zeven onzekerheden genoemd, waarom dat erg moeilijk in kaart te brengen is (p. 10-11). Desondanks besluit Arcadis niet tot de enige voor de hand liggende conclusie, dat we niet goed weten wat de effecten zullen zijn, maar geeft er de draai aan dat de kans groter is dat het goed gaat dan dat het fout gaat. Met deze geruststellende conclusie geeft Arcadis intussen impliciet toe dat niet gegarandeerd kan worden dat er geen gezondheidsschade door laagfrequent geluid zal optreden. Dit alleen al zou voldoende reden moeten zijn met het plan te stoppen. De DGD neemt hier ten onrechte klakkeloos de gegevens en conclusies van Arcadis over.
- De MER is onkritisch ten aanzien van de net vastgestelde nationale normen, terwijl bijvoorbeeld de ervaringen in Anna Paulowna aangeven dat de overlast van windturbines die volgens de rekenmodellen binnen de normen blijven, voor veel grotere en voor sommige burgers ondragelijke overlast zorgen dan verwacht.
- Het recente, kritische rapport van Pedersen over de gevaren van laagfrequent geluid is genegeerd.

Conclusie:

Door de belangenverstrengeling van alle toetsen instanties, is het kritisch vermogen ten aanzien van de plannen onder druk komen te staan. Alle partijen waren vooral met één ding bezig: faciliteren dat de – inderdaad mooie - droom gerealiseerd werd. Daardoor zijn de bedreigende en onzekere aspecten van het plan voor de burger te weinig in kaart gebracht.

Door het gebrek aan onafhankelijk onderzoek neemt de gemeente onaanvaardbare risico's ten aanzien van overlast en gezondheid van de burgers.

Bronnen:

'Geld uit wind' als motto van Arcadis

(<http://www.arcadis.nl/Pers/publicaties/Pages/Gelduitwindcreatiefmetenergie.aspx>)

Arcadis en Imtech in één consortium

- <http://www.arcadis.nl/pers/archive/Pages/ARCADIS-DeelnemingAssetRaildoetspooronderhoudProRail.aspx>
- <http://www.arcadis.nl/Pers/archive/Pages/NoordZuidlijngeeftbouwcombinatieviaNZLopdrachtvoorafbouw.aspx>
- <http://www.arcadis.nl/pers/archive/Pages/ARCADISwilvoordederdekeerFlorriaderealiseren.aspx>
- http://www.cubi.nl/nieuws/18355/Opdracht_A2_voor_Ballast_Nedam_Imtech_en_Arcadis/

RIVM over geluidsoverlast op Oud-Caberg:

<http://cerberus.rivm.nl/geluid/geluidbel.php?ix=174&iy=319&x=71&y=47>)

Anna Paulowna:

[http://www.stichting-jas.nl/upload/rapport_buurtonderzoek_hinder_molen_Slikkerdijk\[1\].pdf](http://www.stichting-jas.nl/upload/rapport_buurtonderzoek_hinder_molen_Slikkerdijk[1].pdf)

Pedersen:

H. Möller & C.S. Pedersen, *Tieffrequenter Lärm von grossen Windkraftanlagen* (2010, Aalborg Universiteit, Abteilung für Akustik

http://unersattelberg.files.wordpress.com/2011/06/tieffrequenter_larm_von_grossen_windkraftanlagen-1.pdf)

6. Windturbines & laagfrequent geluid

Medici en wetenschappers hebben in de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar de relatie tussen windturbines, geluidshinder en gezondheidsklachten. Deze relatie is aantoonbaar. Dat concludeert ook het GGD-onderzoek waarvan de resultaten op 29 november 2011 zijn vrijgegeven. Wetenschappers, nationaal en internationaal, geven aan :

'Hoe hoger de molens, hoe sterker het laagfrequent geluid, hoe hoger de hinder!'

Møller en Pedersen zijn gerenommeerde onderzoekers op het gebied van windturbines & laagfrequent geluid. Uit onderzoek (bron: 2011 Acoustical Society of America) van Møller en Pedersen werkzaam aan de Aalborg Universiteit in Denemarken blijkt dat **windturbines een belangrijke veroorzaker zijn van laagfrequent geluid**. Zij stellen :

Er bestaat geen twijfel over dat het laagfrequente aandeel in het geluidsspectrum van windturbines verantwoordelijk is voor de geluidshinder die ze veroorzaken.

Ook de Nederlandse dr.ir Frits van den Berg, nu werkzaam bij de GGD Amsterdam en bedenker van de NSG-richtlijn voor onderzoek naar laagfrequent geluid, geeft in zijn studies en bevindingen aan: 'hoe hoger de molen, hoe hoger de geluidshinder' .

Uit het Deense onderzoek van Møller & Pedersen blijkt dat laagfrequent geluid ook binnenshuis doordringt. In Denemarken geldt dat de afstand tussen een windturbine en een woning 4 maal de totale hoogte van de windturbine moet zijn. Laagfrequent geluid wordt binnenshuis gemeten bij een geluidscontour van 44 db. Isoleren werkt niet. Laagfrequent geluid gaat zowel via de lucht als via de grond en komt in ons lichaam door botgeleiding.

Wat laagfrequent geluid uit woningen weg houdt, is het hanteren van voldoende afstand tussen een windturbine en woonhuis.

Zie alstublieft dit filmpje met Vestas-turbines. Het duurt slechts 2 minuten:

<http://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/69414/mensen-woorden-ziek-van-laagfrequent-geluid>

Onze kritiek op de onderzoeksmethode van laagfrequent geluid zoals door Arcadis is uitgevoerd en zoals door de GGD is overgenomen:

Uit de onderzoekgegevens van Arcadis (zie blz 12. Aanvullend akoestisch onderzoek Windpark Lanakerveld te Maastricht) blijkt dat Arcadis voor de toetsing van laagfrequent geluid in 'windpark Lanakerveld' '**de NSG-curve voor laagfrequent geluid**' en '**de Vercammen-curve**' heeft gehanteerd gebaseerd op het type Enercon E82-2MW, een type dat niet eens voor het Lanakerveld gepland is.

De GGD heeft deze toetsing door Arcadis klakkeloos overgenomen, zo blijkt uit het GGD-rapport van 29/11/2011.

Welnu De Enercon E82- 2MW is dus niet het type windturbine dat men in het Lanakerveld zal plaatsen, maar de windexploitant wil het type Vestas V112 – 3 MW plaatsen. De Vestas V112 is een windturbine met een zwaarder vermogen (3MW) en, nogmaals, hoe meer vermogen een molen heeft, hoe hoger de molen, hoe hoger de hinder!

Dit betekent dus dat de onderzoekgegevens gebaseerd zijn op een fout type en model windturbine. Het is als appels met peren vergelijken.

Bovendien zijn de NSG-curve en de Vercammen-curve beiden voor toetsing van laagfrequent geluid van nog te bouwen turbines in het Lanakerveld ongeschikt!

Waarom zijn de gehanteerde curves voor onderzoek naar laagfrequent geluid ongeschikt?

In de jaren negentig van de vorige eeuw zijn een tweetal (vrijwillige) richtlijnen / curves ontwikkeld, te weten:

de NSG-richtlijn : vooral bedoeld om klachtenbehandelaars, m.n. akoestisch onderzoekers, een handvat te bieden om een klacht over laagfrequent geluid te kunnen objectiveren) en

de Vercammen-curve: deze wordt vooral gebruikt om bouwplannen te kunnen toetsen aan geluidsgrenswaarden.

Beide richtlijnen / curves zijn echter verouderd en omstreden. Ze zijn in het verleden absoluut niet toereikend gebleken om de overlast door laagfrequent geluid te voorkomen of weg te nemen. Nieuwe normeringen, monitoring en handhaving is daarom ook van het grootste belang om mensen te beschermen tegen het zeer schadelijke laagfrequente geluid.

De NSG-curve is een beoordelingscriterium die in de NSG-richtlijn is opgenomen ter beoordeling van een waarneembare klacht over laagfrequent geluid. Het geeft niet meer dan een handvat aan een akoestisch onderzoeker over **waarneembaar/hoorbaar** laagfrequent geluid.

Arcadis heeft zich in de berekening moeten baseren op kengetallen omdat het gehanteerde bronnspectrum geen exact spectrum kan zijn. Eenvoudigweg omdat er van de nieuwste type windturbines nog geen juiste spectrale informatie beschikbaar is. Dit omdat de turbines nog niet aan de praktijk getoetst zijn.

De Vercammen-curve, deze wordt gebruikt om te beoordelen of geluiden met sterke laagfrequente componenten in woningen tot hinder kunnen leiden. Arcadis laat in haar onderzoek weten dat de Vercammencurve een geaccepteerde beoordelingsmethode is, maar uit de volgende rechtelijke uitspraak (Afdeling Bestuursrechtspraak /d.d. 13 januari 2010) blijkt dat deze curve niet voldoet:

2.7.1. Het college stelt zich op het standpunt dat de Vercammen-curve onvoldoende bescherming biedt tegen hinder door laagfrequent geluid, omdat daarmee alleen onaanvaardbare en ernstige hinder wordt voorkomen. Ter voorkoming van hinder door laagfrequent geluid acht het college het noodzakelijk dat strengere grenswaarden worden voorgeschreven dan uit de Vercammen-curve voortvloeiën.

Bron : <http://zoeken.rechtspraak.nl/detailpage.aspx?ljn=BK9028>

Hoe kan er nu door Arcadis laagfrequent geluid in het Lanakerveld, **objectief**, getoetst zijn als blijkt dat :

- de moderne, nieuwe generatie megawindturbines, die in onderzoekstudies als veroorzaker van laagfrequent geluid aangewezen worden, nog niet aan de praktijk getoetst zijn, maar volgens Arcadis mogelijk 'weinig hinder' zullen veroorzaken....
- en die, ook internationaal gezien, nergens - maar dan ook nergens - zo dicht bij woonhuizen staan zoals hier momenteel wordt gepland,
- en dat het type windturbine in het hypothetisch gedane onderzoek door Arcadis een 2Mw windturbine is terwijl Imtech de Vestas V112 wil plaatsen, een 3 Mw turbine met een veel groter vermogen,
- en dat bovendien het geluidsspectrum en de exacte plek van plaatsing bij de deskundigen en beleidsmakers onbekend is??

Arcadis en de GGD melden : ' *Ten aanzien van de berekeningen dient te worden opgemerkt dat het in de berekening gehanteerde bronnspectrum geen exact spectrum is (maar gebaseerd op kentallen) omdat er van de nieuwste typen windturbines nog maar beperkte spectrale informatie beschikbaar is.*'

De NSG curve, de Vercammen-curve, bovendien toegepast op een ander type windturbine met minder vermogen, het klinkt misschien deskundig en wetenschappelijk, maar het is in de situatie van het Lanakerveld voor toetsing van laagfrequent geluid totaal niet gepast en niet van nut!

Bestaande situatie & nieuwe situatie

De ontwikkeling van de NSG-richtlijn, waarvan de NSG-curve onderdeel uitmaakt, is overigens door dr.ir. Frits van den Berg tot stand gekomen.

Dr. Frits van den Berg is op verzoek van de Gemeente en de GGD als gastvoorzitter uitgenodigd op de voorlichtingsbijeenkomst van 29 november 2011.

In de nacht van 29 op 30 november '11 heeft dr. van den Berg, door een samenloop van omstandigheden, in ons huis aan het Lanakerveld de nacht doorgebracht. Dr.ir.Frits van den Berg, akoestisch onderzoeker met naam en status, concludeerde in die nacht en in de vroege ochtend, dat er veel te veel overlast en geluidshinder is vanuit het Lanakerveld.

Zijn geïnteresseerde oor en zijn vakkennis deden vermoeden dat het geluid de norm sterk overschrijdt. Hij merkte op dat de huidige geluidsoverlast door de combinatie van de 4 Belgische windturbines en Belgische industrie wordt veroorzaakt. Dr. Van den Berg heeft ons toen beloofd om de gemeentevoorlichter hierover te informeren. Hij heeft zich aan zijn woord gehouden. D.d. 5 december 2011 ontvingen wij een mail van dr. van den Berg waarin hij ons liet weten de gemeentevoorlichter te hebben geïnformeerd met in een bijlage een door ons aangereikt akoestisch rapport uit 2005 van de Gemeente Maastricht.

In dit geluidsrapport staat aangegeven dat er in 2005 al boven de geluidsnorm hinder werd veroorzaakt door industrie uit Lanaken. Later, in 2007, zijn de 4 Belgische windturbines daar nog eens bij gekomen.

Wij, ondergetekenden, hebben de betrokken gemeentevoorlichter per mail gevraagd wat de Gemeente Maastricht met deze informatie van dr. Van den Berg doet? Tot op heden hebben wij daar nog geen antwoord op mogen ontvangen, ook niet na een herinneringsmail.

De RIVM-geluidkaart (2008) laat in Oud-Caberg een geluidsbelasting zien in de range van de 56-60 dba met de kwalificatie matig. De rand van de Pandectendonk heeft de kwalificatie slecht (61-65 dba). De site met de link naar de geluidkaart is:

<http://cerberus.rivm.nl/geluid/geluidbel.php?ix=174&iy=319&x=71&y=47>

Op deze RIVM-site kunt u bij 'achtergrondinformatie' het volgende lezen:

' De geluidbelasting vanwege windturbines is gebaseerd op gegevens (plaats, ashoogte, vermogen) van Windservice Holland. Bij dit type geluid kan al bij een relatief lage Lden waarde (vanaf 40-45 dB) hinder optreden.'

Uit de vrijgegeven rapporten en onderzoeken van Arcadis en de GGD blijkt, dat er bij de vergunningverlening en het ontwerp van het bestemmingsplan geen toetsing naar bestaande (laagfrequente) geluiden en geluidshinder heeft plaatsgevonden. Er is geen onderscheid gemaakt tussen de bestaande en de nieuw beoogde situatie met een uitbreiding van 4 megawindturbines, (onbestemde) industrie en de te verwachten toename in wegverkeer.

Alle in de rapporten van Arcadis en GGD onderzochte beoordelingspunten zijn fictief. De door Arcadis onderzochte bron van veroorzaker van laagfrequent geluid, namelijk vier nog te realiseren, 178m hoge windturbines waarvan de geluidsspectra en de exacte plek van plaatsing (wat van belang is om te weten ivm de berekening van contouren voor db's) zelfs nog onbekend zijn, blijken dus een Fata Morgana.

Het GGD-rapport van 29/11/'11 stelt dat 4075 huishoudens aan Nederlandse zijde in de risicozone vallen. Dit betreffen ongeveer 9200 mensen. De vele 1000-en inwoners in de risicozone aan de Belgische grens zijn in alle berekeningen buiten beschouwing gelaten.

(Bron: www.maastricht.nl/web/Projecten/Projecten/Projecten/tonenop/Duurzame-Energiecentrale-Maastricht-DECM.htm)

Ons inziens zijn de geluidscontouren, en daarmee de risicozone's, op de kaart van het rapport niet correct weergegeven, omdat de windturbines niet op de exacte plek van bestemming staan getekend. Ze komen in de reële planning dicht bij de woongrens en dat betekent dat er nóg meer huishoudens in de risicozone gaan vallen en dat de burgerwoningen die dicht bij de turbines liggen, nog meer geluidshinder zullen krijgen.

In de Presentatie Gemeente Maastricht en Imtech staat te lezen:

Vraag 13 (binnengekomen bij Imtech 24/11 per mail):

"Welk type windturbine is nu precies gepland in het Lanakerveld? Ik ben benieuwd naar het (naam-)type, de masthoogte en de diameter waarvoor gekozen is. En, ik wil ook graag

van u weten, wat nu de minimale afstand t.o.v. de woonhuizen (grens Oud-Caberg/Malberg) wordt."

Antwoord:

- Het (naam-)type van de windturbine is: Vestas V112 – 3 MW.
 - De ashoogte is: 119m; de rotordiameter is: 112m.
 - De minimale afstanden windturbine tot woonhuizen worden:
 - Voor de kantoorweg ca. 380m;
 - Bestaande woningen Malberg ca. 550m.;
 - nieuwbouw Malberg ca. 470m.
- Zie kaart n.a.v. vraag 10 en 11 (sheet 26)

De gegevens van vraag 13 komen niet overeen met de visuele weergave op de kaart van de onderzoeksrapporten van Arcadis en de GGD. De voorlichter van de Gemeente Maastricht is hiervan door ons d.d. 27-12-'11, telefonisch en schriftelijk, op de hoogte gebracht met het verzoek om correctie van de bijlagen van het GGD-rapport.

Alle, ons door de deskundigen voorgeschotelde, statistische gegevens en bevindingen over (laagfrequent) geluid zijn aannames. De gegevens komen van ondoorzichtige computermodellen en verouderde, omstreden rekenmodellen; modellen die niet meer geschikt worden bevonden voor de nieuwste generatie, moderne megaturbines.

Bovendien is er in de berekeningen geen enkele rekening gehouden met een deugdelijke en noodzakelijke veiligheidsmarge en heeft men de geluidshinder in de bestaande situatie niet meegewogen. (Zie hiervoor: het rapport Akoestisch onderzoek 16 december 2005 van de Gemeente Maastricht, Dienst Stadsontwikkeling en Grondzaken, Afdeling Milieu en Bedrijf.)

Ook is in de door Arcadis en de GGD gedane onderzoeken geen rekening gehouden met overlast en gezondheidsrisico's voor onze Belgische burenen.

De noodzaak van het hanteren van een veiligheidsmarge (IECTS 61400-14) in de geluidsberekeningen van windturbines:

Het geluid van een windturbine wordt bepaald door het mechanische geluid van apparatuur in de gondel en het aerodynamische, ruisachtige geluid van het draaien van de rotorbladen.

In het aanvullend akoestisch onderzoek door Arcadis (hoofdstuk 4, blz.13) staat dat de leverancier voor de Vestas V112 geen beschikbare documentatie heeft over het veroorzaken van tonaal geluid door dit type windturbine. "Het optreden van tonaal geluid is onwaarschijnlijk" is de aanname van Arcadis. Deze boude uitspraak wordt neergeschreven zonder blikken of blozen, zonder gefundeerde argumentatie, zonder überhaupt te beschikken over gegevens van de leverancier over de geluidsemisatie door dit type turbine.

De wetenschapper Broneske stelt dat windturbinebouwers vaak geen geluidswaarden aangeven of geluidswaarden presenteren zonder rekening te houden met een veiligheidsmarge. Hiervoor geldt een internationaal technische

specificatie: IECTS 61400-14.

Het hanteren van een veiligheidsmarge in de berekeningen ter bepaling van geluidsgrenzen is van belang omdat er tussen windturbines van eenzelfde model en eenzelfde type altijd technische variaties in het geluidsspectrum zijn.

Het aangeven van waarden zonder rekening te houden met een veiligheidsmarge, heeft tot gevolg dat met 50% zekerheid gezegd kan worden, dat de windturbines meer lawaai produceren dan wordt aangenomen en dat de geluidsgrenzen overschreden worden.

Het is belangrijk om te weten dat zelfs kleine veranderingen in het decibelniveau, een belangrijke verandering in het afstandniveau laten zien. Bijv. bij een 3 decibel hoger geluidsniveau zal de geluidscontour met 41% moeten toenemen. Dat geldt al voor één enkele windturbine. Meerdere windturbines bij elkaar, betekent dan ook dat er rekening moet worden gehouden met een grotere veiligheidsmarge.

Bron: S. Broneske, "Comparison of wind turbine manufacturers' noise data for use in wind farm assessments," in Proceedings of Third International Meeting on Wind Turbine Noise, Aalborg, Denmark (2009).

D.d. 29 november 2011 hebben wij, ondergetekenden, tijdens de voorlichtingsbijeenkomst de vraag gesteld of er rekening is gehouden met de internationale technische specificatie.

Een antwoord is toen beloofd, maar tot op heden hebben we hierover nog geen antwoord mogen ontvangen.

De primeur van 4 nieuwste generatie megawindturbines, op veel te korte afstand van woningen, waarvan spectrale gegevens onbekend zijn en waarvan wij vermoeden dat de internationaal technische specificatie: IECTS 61400-14 niet toegepast is, voorspelt nu al voor 50% zekerheid dat de nieuwe turbines de geluidsgrenzen zullen overschrijden. En dan is de nu al bestaande overlast uit het Lanakerveld nog niet eens meegerekend.

Laagfrequent geluid & Gezondheidsklachten

Nergens, maar dan ook nog nergens in Nederland bestaan er windturbines zó mega-hoog in formatie, en staan ze zó akelig hinderlijk en ziekmakend dicht bij burgerwoningen, zoals onze wethouder Albert Nuss en Imtech dat nu voor ogen hebben.

De vele vele actie- en belangengroepen die de laatste tijd ageren tegen windturbines in de directe leefomgeving, schieten bijna even vlug uit de grond als de turbines zelf. De reden hiervan is dat theorie en praktijk niet overeenstemmen. Dit is een ernstig teken aan de wand!

Vooraanstaande studies over de relatie tussen windturbines & geluidshinder (van den Berg ; Møller & Pedersen) zijn het er over eens dat :

‘ hoe hoger de molen, hoe hoger de geluidshinder’ .

Møller & Pedersen (juni 2010) komen tot de conclusie dat:

het laagfrequente aandeel in het geluidsspectrum van windturbines verantwoordelijk is voor de geluidshinder die ze veroorzaken.

In de rapporten van Arcadis en de GGD is ook te lezen, dat de geplande megawindturbines laagfrequent geluid veroorzaken, maar tegelijkertijd is er de volgende paradox in hun onderzoek:

‘.....Dit betekent dat in bepaalde woningen laagfrequent geluid hoorbaar kan zijn. Bij alle woningen liggen de berekende niveaus onder de Vercammen-curve. Dit betekent dat de kans op extra hinder door laagfrequent geluid klein wordt geacht.....’

Geluidshinder is een feit bij windturbines!!

Laagfrequent geluid is geluid met een frequentiebereik van ongeveer 20 - 200 Hz. De ondergrens van het menselijk gehoor is gesteld op 20Hz. Misschien verrassend, maar het menselijk gehoor stopt niet bij 20 Hz. Onder de 20Hz verdwijnt de tonale sensatie, het geluid kan niet meer in toon onderscheiden worden, dit uit zich dan in een druk in het oor en/of in oorsuizen.

Lf-geluid heeft eigenschappen waardoor het zich sterk van "gewoon" hoorbaar geluid onderscheidt. Het wordt slecht gedempt en kan nauwelijks worden afgeschermd. Gevelisolaties zijn er niet op afgestemd, door resonanties kan het lf-geluid tussen of in woningen versterkt worden en de richting ervan kan op het gehoor moeilijk worden vastgesteld.

Lf-geluid kan ernstige hinder veroorzaken. Per decibel toename is lf-geluid veel hinderlijker dan gewoon geluid. Langdurig blootstaan aan lf-geluid geeft geen gewenning, maar verergert de hinder. Een bijkomstig probleem is dat lf-geluid ook kan worden gevoeld, bijvoorbeeld in de ledematen, spieren, oogkassen of als druk op de maag of borst. Hierdoor kunnen er zich lichamelijke klachten voordoen. In de frequenties tussen 5 en 8 Hz kunnen zich zeeziekte verschijnselen voordoen. (bron: handreiking industrielawaai en vergunningverlening. Pdf)

Geluid is van invloed op ons algemeen welzijn, zelfs zonder dat men er subjectief last van heeft. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie zijn er vanaf bepaalde kritische gezondheidsgrenswaarden negatieve gezondheidseffecten. **Lawaai werkt in op ons autonoom zenuwstelsel.** Alle beschreven schadelijke hart- en vaatziekten staan onder controle van dit autonoom zenuwstelsel.

Chronische blootstelling aan laagfrequent geluid veroorzaakt gezondheidsklachten. Mensen hebben er misschien geen last van, maar worden

er wel ziek van. De veroorzaker ligt buiten het lichaam. Oordopjes helpen niet omdat er sprake is van beengeleiding.

Frits van den Berg schrijft in een studie (2006) het volgende:

Dit onderzoek is tot stand gekomen na klachten van bewoners dat het geluid van een windpark luider en hinderlijker was dan voorspeld, vooral als er 's avonds of 's nachts weinig wind was. De verklaring hiervoor bleek het optreden van een ander windprofiel dan werd gehanteerd bij de voorspelling van de geluidsbelasting (het windprofiel beschrijft hoe de windsnelheid toeneemt met de hoogte). Dat dit niet eerder is gevonden heeft waarschijnlijk meerdere redenen: 1) doordat windturbines hoger en groter worden is er een groeiende kloof tussen voorspelling en praktijk; 2) er wordt normaliter overdag gemeten wanneer het windprofiel meer lijkt op het gewoonlijk gebruikte standaardprofiel; 3) men kan zich, op grond van het overdag optredende geluid, moeilijk voorstellen dat het 's nachts zo anders kan zijn; 4) "er zijn altijd wel mensen die klagen", dus klachten zijn niet altijd een reden tot grondig onderzoek; 5) tenminste een aantal voorstanders van windenergie bagatelliseert liever de nadelen dan ze op te lossen.

Volgens de Nederlandse wetgeving en internationale richtlijnen kan de geluidsproductie van een windpark alleen door metingen gecontroleerd worden als de exploitant meewerkt. Het gevolg is een impliciete partijdigheid ten gunste van de exploitant en ten nadele van onafhankelijke controle. Ook door de gedetailleerdheid van voorschriften worden metingen en beoordelingen bemoeilijkt en is er geen ruimte meer voor de eigen deskundigheid van een onderzoeker. De burger kan het jargon al helemaal niet meer volgen en moet een dure deskundige inhuren om zijn zaak te beargumenteren.

Bij dit onderzoek kan men constateren dat deskundigen door het gebruik van een beperkt model van de werkelijkheid, namelijk een eeuwig neutrale atmosfeer, (tijdelijk) het zicht hebben verloren op de echte werkelijkheid waarin die neutrale atmosfeer niet zo vaak voorkomt. Juist klachten kunnen helpen om dergelijke dwalingen aan te wijzen.

Omdat wij hier aan het Lanakerveld al merkbaar te maken hebben met hinder van de al vier bestaande hoge windturbines en met industrielawaai, omdat er al klachten over hinder zijn, zijn we extra gewaarschuwd en vrezen we voor wat ons nog mogelijk allemaal te wachten staat.

Wij aan de rand van Maastricht West maken ons hier werkelijk ernstig zorgen! Dat blijkt ook uit de al 1000 verzamelde handtekeningen (1 handtekening per huishouden), ...en dat zullen er nog méér gaan worden!

PROEFTUIN

Let wel: de bewoners van Oud-Caberg en Malberg zijn vóór duurzame energie en ook vóór windturbines op het Maastrichtse grondgebied!!! Dat roepen wij hier al vanaf het eerste uur.

Wat ons hier de schrik aanjaagt, is dat de megawindturbines ongekend hoog (178m), en sterker van vermogen (3Mega watt) worden (daarom ook liever niet de naam 'windmolens' gebruiken), én op onverantwoord dichte afstand van de vele vele woningen aan zowel Nederlandse als Belgische zijde, verwacht kunnen

worden.

Wij Maastrichtenaren worden hier een proeftuin voor nog onbekende gegevens van de nieuwste generatie megawindturbines. Dit geldt voor gegevens en cijfers op het gebied van geluidshinder, gezondheidsklachten, slagschaduw, veiligheid, Co2-reductie, verwachtingen in rendement, woz-waarde van de huizen, impact op natuur en burgerleefomgeving.

De bijsluiters voor de nieuwste generatie windturbines met mogelijke neveneffecten en contra-indicaties ontbreekt geheel! De leverancier kan deze gegevens ook niet aanleveren, omdat de megawindturbines nog geheel en al aan de praktijk getoetst moeten worden, en zeker wat betreft de nog ongekende afstand tot burgerwoningen.

Alle beschikbare gegevens zijn gebaseerd op de vorige generatie windturbines (lager en met minder vermogen) en op verouderde, onvolledige rekenmodellen.

Theorie en praktijk kloppen nu al niet in de gerealiseerde windturbineparken met in de nabijheid woonhuizen. De verwachting van een kloof tussen theorie en praktijk zal zeker voor de nieuwste generatie windreuzen gelden! En wat dan....?????

Internationaal gezien zijn er gelukkig al meerdere (lokale) overheden die, voor de vorige generatie, kleinere en minder vermogende, windturbines, het wijze advies in acht nemen van het behouden van een minimale afstand van 1500 - 2000m t.o.v. burgerwoningen.

Wij voelen ons genoodzaakt om Maastricht en haar inwoners te beschermen voor de primeur van het worden van een proeftuin van 4 megawindturbines van 178m hoog op nog ongekende afstand van een dichtbevolkte leefomgeving, zowel nationaal als internationaal gezien!

Plus, niet te vergeten, de huidige overlast van de al 4 bestaande windturbines van 120m hoog op ongeveer 900 m afstand van onze woningen, plus zich alsmar uitbreidende (grijze) industrie.....

Geachte overheid, gemeenteraadsleden van Maastricht,

wij vertrouwen en rekenen op uw begrip, steun, gezonde verstand en visie wat dit actuele vraagstuk betreft in de ontwikkelingen naar een duurzame samenleving. Een groene samenleving juichen wij toe, maar niet onder deze condities!

Astrid Roomberg & drs. John Houben

En namens alle steunbetuigers Actiegroep WINDSCHEM

7. Windmolens leveren grote risico's op voor de woningmarkt op Oud-Caberg

Dat de windmolens die binnen 500 meter van een woonwijk geplaatst worden, voor geluidsoverlast gaan zorgen is inmiddels onomstotelijk bewezen. Het DGD-rapport heeft het zelfs over 4047 woningen, die het risico op geluidshinder lopen, en honderden mensen die daadwerkelijk geluidsoverlast zullen ondervinden. Dat er ook overlast van laag-frequent geluid zal ontstaan, dat de woningen binnendringt, valt niet uit te sluiten, blijktens het aanvullende MER-rapport. Dit gegeven zal grote gevolgen voor de woningmarkt hebben. Natuurlijk zijn er regelingen voor planschade met waarin vergoedingen geregeld worden die in percentages van de waarde van het huis worden uitgedrukt. Maar zeker in deze buitengewoon kwetsbare woningmarktsituatie kunnen de werkelijke gevolgen veel dramatischer zijn. Wie koopt er een huis als hij de tuin in loopt, en daar een gigantische windmolens ziet staan, die een regelmatig zwiepend geluid produceert, hoe zacht ook? De bewoners kunnen ook niet massaal gaan liegen als er gevraagd wordt of de windmolens geen overlast geven. En al is er geen directe overlast, hoe zal de woningmarkt reageren op zo'n prominent aanwezige windmolen? Het risico dat de woningen langs de rand van de stad niet of slechts tegen een fractie van de waarde verkoopbaar blijken te zijn is zeker niet uit te sluiten, en is in het geheel niet genoemd of onderzocht door de betrokken partijen Imtech, Arcadis, gemeente en provincie. Zij presenteren een rozengeur en maneschijn-scenario, dat op een wankel empirische basis rust. Het is van groot belang, dat men bij het nemen van majeure beslissingen als deze ook met nachtmerriescenario's rekening houdt, die benoemt en onderzoekt. Dat is hier niet gebeurd, en dat had wel moeten want de gevolgen van het nachtmerriescenario zijn dramatisch voor de bewoners.

Zij zitten opeens met een hypotheek zonder onderpand. Maastricht heeft dan – helemaal zelf – zijn eigen huizen crisis gecreëerd. Wat de grote jongens in Amerika doen, kunnen wij ook.

De eigenaren betalen zo de rest van de looptijd hun hypotheek zonder dat hen dat op het einde ook maar iets oplevert. Hun spaarpot – en dat is een huis voor velen toch – is in één klap weggevaagd. Tegenwoordig wordt schande gesproken van woekerpolissen in de verzekeringswereld waarbij de inleg uiteindelijk het uitgekeerde bedrag overschrijdt. Als de woningen onverkoopbaar worden, gebeurt op instigatie van de overheid iets nog veel dramatischer. Er is wel verplichte inleg maar helemaal geen einduitkering meer.

Voor velen is de woning een pensioenvoorziening, waar men op rekende, bijvoorbeeld toen het nabestaandenpensioen sterk versoberd werd. Als de woningen onverkoopbaar worden, is die pensioenvoorziening in één klap weggevaagd. Dat is nog eens wat anders dan pensioenen die niet meer geïndexeerd worden.

Maar misschien wel het allerergste is, dat de bewoners hun vrijheid kwijt zijn. Nooit meer zullen zij kunnen verhuizen, omdat niemand de last van twee huizen kan dragen. Zij kunnen niet meer van baan veranderen, niet meer in de buurt van de kinderen gaan wonen, als die – het werk achterna – naar de Randstad of elders vertrokken zijn. Als het een beetje tegen zit, vertrekt de werkgever naar de Randstad, en kunnen de werknemers die de pech hebben op Oud-Caberg te wonen niet mee, omdat ze hun huis niet meer verkocht krijgen, en is werkloosheid hun deel. Maastricht heeft zich met Europa geïdentificeerd. Europa staat voor vrij verkeer van goederen, diensten en personen. Maar op Oud-Caberg geldt die regel dan niet meer. Daar zitten de bewoners als een soort grondgebonden stadshorigen de rest van hun leven vast, in het ergste geval geteisterd door het geluid van zwiepende windmolens en laagfrequente trillingen waar ze niet aan kunnen ontsnappen.

Natuurlijk, dit is een nachtmerriescenario, maar zeker niet irreëel, en naar ons gevoelen veel realistischer dan het rozengeur en maneschijns scenario dat de betrokken partners presenteren. Wat zo verschrikkelijk teleurstellend, en eigen volkomen onaanvaardbaar is, dat tot op dit moment er geen enkel onderzoek gegaan is naar dit scenario, en hoe het – als het inderdaad werkelijkheid wordt – opgelost wordt. Is deze massale kapitaalvernietiging inderdaad pech hebben voor de burgers? Gaat de gemeente dit opvangen, en zo ja hoe? Gaat Imtech dit doen? De gemeente kan eenvoudigweg burgers niet opzadelen met het idee dat ze wellicht geruïneerd zijn. Als er één risico voor de gezondheid is, is het dit wel.

Het nooit eerder in Nederland vertoonde experiment, megawindmolens op minder dan 500 meter van woonwijken te plaatsen, levert gigantische en oncontroleerbare risico's op. De onderzoeken die tot dusverre door Imtech en Arcadis gedaan zijn, zijn er vooral op gericht de risico's onder het tafelkleed te schuiven door ze met twijfelachtige rekenmodellen te bagatelliseren of – zoals in dit geval – ze helemaal niet te benoemen.

Pieter Caljé

8. De veiligheid van de windturbines Lanakerveld

Na de bijeenkomst georganiseerd door de gemeente op 29-11-2011 vond ik de antwoorden op mijn vragen m.b.t. de veiligheid matig tot slecht. Gezien hebbend wat er op de site van www.maastricht.nl/windturbine's te vinden is, verbaast het mij dat de organisatie van de veiligheid niet of nauwelijks ter sprake komt. Evenals gezondheid vind ik dit item zeer belangrijk.

Voor het personeel van IMTECH is een veiligheidsvoorschrift aanwezig, waarin staat dat hun personeel bij een masthoogte van 90 meter niet binnen een cirkel van 400 meter bij draaiende turbine (dit zou 4 keer de masthoogte + 10% kunnen zijn). Dit zou betekenen dat bij masthoogte 119 meter (4 keer 119 meter + 10% = 523 meter). Dit zou wederom betekenen dat vele woningen zich in dit onveilige gebied zouden bevinden. Ook wil ik graag weten of het gebied permanent wordt afgezet door b.v een hekwerk?

De windturbines komen in een gebied dat gebruikt wordt voor recreatie, landbouw en als verbindingsweg. Er lopen belangrijke paden op een afstand van 45-50 meter van de turbines onder de wieken door. Is dat verantwoord?

In de winterperiode komt daar nog ijsafzetting bij. Dan wordt er in dit gebied door jong en oud graag gebruik gemaakt van de mogelijkheden om er te sleeën, te skiën of sneeuwballen te gooien. Ook wordt er dan veel gewandeld met of zonder hond. Wordt er ook rekening gehouden met ijsafzetting tijdens vriesperiodes? Het antwoord dat ze dan stilgezet gaan worden is geen garantie dat er geen ijs van de wieken kan vallen. Wederom bestaat de kans dat indien dier of mens zich op het pad zou bevinden de mogelijkheid aanwezig is dat er fatale ongelukken gebeuren.

Verder: wat te doen bij turbinebrand of blikseminslag? Is de brandweer van de plannen op de hoogte? Heeft die een rapport opgesteld? Heeft de brandweer ervaring met blussen op 120 meter hoogte (is er een blushelicopter)? Zo ja is dit reeds geoefend? Kan de brandweer de turbines bereiken na een periode van slecht weer als de zandpaden onder water liggen?

Wat als er een stuk- of hele wiek afbreekt door b.v metaalmoeheid van bouten of pinnen, door trillingen of aanslag op de wieken? Hoever kan een stuk wiek weg geworpen worden? Is hier ook een zone voor bekend b.v door gegevens van vorige ongelukken hierbij te betrekken?

Bij gevaarlijke toestanden, hoe worden de mensen op tijd gewaarschuwd?

Bestaat er überhaupt een veiligheidsplan van de windturbines Lanakerveld?

Jan Bronsaer

9. Reactie op natuurtoets windmolenpark Lanakerveld

Uit de rapportage blijkt dat hierin een aantal vogelsoorten niet zijn opgenomen. Het betreft:

- geelgors
- groenling
- putter
- vink
- geelgors
- witte kwikstaart
- fazant

Tevens wordt het Lanakerveld gebruikt als rust- en foerageerplaats voor zeer veel ganzen, kokmeeuwen, kraaien, ooievaars en kraanvogels. Omdat kraanvogels zich vaak 's avonds en 's nachts verplaatsen om naar rust- en foerageergebieden te trekken is het gevaar van botsing met windturbines zeer groot. Temeer omdat deze vogelsoort zich in zeer grote formaties verplaatst. Plaatsing van de voorgenomen 4 hoge windturbines zal tot gevolg hebben dat er onder deze vogelsoort een onaanvaardbare slachting, door botsing, zal plaatsvinden.

Vleermuizen

Uit de rapportage blijkt dat in de onmiddellijke nabijheid van de te plaatsen windturbines een sterke seizoenstrek aanwezig is van vleermuizen tussen winter- en zomergebieden. Het plangebied wordt voornamelijk gebruikt als foerageergebied. E.e.a. houdt in dat in het desbetreffende gebied veel vliegbewegingen zijn. Hierbij komt dat door de ligging van het Albertkanaal, het Kanaal Briegden-Neerharen, de Zuid-Willemsvaart en de Maas extra veel watervleermuizen worden aangetrokken. Deze, en ook andere soorten vleermuizen hebben hun foerageergebied tussen de eerder genoemde waterlopen en de bebouwing. De gewone en ruige dwergvleermuizen worden aangetrokken door de windturbines. Beide soorten maken nu al frequent gebruik van de aangelegde groene rand om te foerageren en zijn daardoor een extra risicosoort. Het is bekend dat sommige soorten vleermuizen een vlieghoogte bereiken van meer dan 150 meter.

Vleermuizen zijn niet blind, maar gebruiken om te 'zien' toch vaker hun oren dan hun ogen. Om zich te oriënteren zendt een vleermuis een signaal uit dat weerkaatst op voorwerpen in de omgeving. De weerkaatsing (echo) vangt de vleermuis op met zijn oren en daardoor kan hij de plaats (locatie) en de vorm van het voorwerp bepalen. Door het ronddraaien van de

rotorbladen worden de echosignalen negatief beïnvloed waardoor de vleermuis gedesoriënteerd wordt. Het gevolg daarvan is dat vele vleermuizen in botsing zullen komen met de draaiende windturbines .

Het gestelde in het rapport dat de vleermuizen voor de windturbines zullen afbuigen is zeer ongeloofwaardig. Dit was ook de reactie van het IKL (zie De Limburger, 5-12-2011).

Daarbij komt dat ultrasone geluiden rond 30kHz de echolocatie van vleermuizen verstoren. Het is bekend dat vleermuizen zeer gevoelig zijn voor geluidsverstoring.

Zoogdieren

Je durft het tegenwoordig haast niet meer te zeggen, maar er zijn aanwijzingen dat er in het Lanakerveld korenwolven voorkomen. Uit de rapportage blijkt dat daar geen rekening mee is gehouden. Op grond van waargenomen sporen is niet uit te sluiten dat op de akkers van het Lanakerveld diverse 'burchten' van korenwolven aanwezig zijn. Deze diersoort is zeer gevoelig voor ultrasone geluiden en worden bij het plaatsen van windturbines ernstig bedreigd.

Conclusie:

Na lezing van het rapport van Arcadis kom ik tot de conclusie dat de gegevens waarvan gebruik is gemaakt, in vele gevallen zeer verouderd zijn. Het kan niet anders zijn dat uitgegaan is van incidentele waarnemingen. Intensief veldwerk met een goede inventarisatie is volgens mij niet uitgevoerd.

Indien deze windturbines worden geplaatst dan zal dit leiden tot een ernstige en onherstelbare schade aan de fauna in het Lanakerveld.

Herman van Eck (oud-inspecteur vogelstand)

10. Historie Maastricht contra Windturbines

Stellingen:

- De historische context van de stad voorgoed verknoeid.
- Toerisme als belangrijke economische motor onder druk door verpeste horizon.
- Lanakerveld behoort bij het Limburgse heuvelland, een gebied om te koesteren.
- Zouwdal ontdaan van alle luister.
- Kwadranten Malberg overschaduwde.
- Dorpsgezicht Oud-Caberg voor altijd geschonden.

Zomaar een zin uit de nieuwe folder van de VVV: **“Maastricht, de stad met de mooiste en hoogste windturbines en je hoeft er echt de stad niet voor uit. Je ziet ze overal, ook vanaf het Vrijthof”**. Gezellig achter een kopje koffie of een glas Limburgs bier genietend van het uitzicht op plein turbinezicht. Nieuwsgierig? Beklim de Sint Janstoren, je krijgt het idee dat je de turbines kunt aanraken.

De historische context is dan eindelijk toch voorgoed verknoeid. Na tientallen jaren van sluipende en af en toe meer opvallende aantasting van de historisch binnenstad nu een aanslag van formaat, eentje die echt hout snijdt. Weg met de sporen uit het verleden. We leven anno 2011. Gelukkig staat onze stad nog niet op de werelderfgoederen lijst. Stel je dat eens voor: Dan zouden grove aantastingen niet meer mogelijk zijn.

De **economie van Maastricht staat onder druk**, de (maakindustrie) is voor een groot deel verdwenen en wat nog rest heeft te maken met een felle concurrentiestrijd. Daarom is, naast onder meer de dienstverlening, de wetenschap en de zorg het **toerisme** in de breedste zin van het woord **onontbeerlijk voor de stad**. Als stad in een krimpregio kan het inwoneraantal alleen maar op peil blijven, wellicht zelfs groeien, als er voldoende werkgelegenheid is. Goede banen lokken nieuwkomers, in loondienst, maar ook ondernemers. Dat leidt tot de verplichting de stad zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor verblijfstoeristen en dagjesmensen. **De grootste troef van Maastricht is de oude binnenstad**. Die is uniek. Buitenlanders, maar ook **dagjesmensen komen niet naar onze stad om te zien wat ze in hun eigen omgeving ook kunnen zien. Integendeel, zij voelen zich bij een bezoek met storend elementen misleid.**

Ter illustratie enkele persoonlijke voorbeelden. Ik bracht enige tijd geleden voor het eerst een bezoek aan Kortrijk. De stad lokt toeristen met een mooie website en prachtig reclamemateriaal vol ronkende verhalen over de roemrijke historie. Mooie foto's tonen enkele fraaie voorbeelden van architectuur uit het

(middeleeuws) verleden. Mijn verwachtingen waren hooggespannen. De gefotografeerde gebouwen zijn prachtig (twee kerken, het begijnhof, een belforttoren en twee middeleeuwse torens), maar afgezien daarvan was het bezoek een schok. Een stad met zo'n verleden had alleen enkele door de stad verspreide elementen weten te behouden. De begijnhof, van een aandoenlijke schoonheid, omringd door ontsierende contrasterende hedendaagse bouw. De middeleeuwse Broeltorens, in een architectonisch armetierige deprimerende omgeving. Een aanfluiting. Ik ga er nooit meer heen. Te deprimerend. De werkelijkheid is compleet anders dan op de foto's. Dat wekt ergernis. Na een kort bezoek aan de restanten uit het verleden was ik weer snel weg.

Een ander voorbeeld: Bourtange, de foto's uit de folder en reisgids rechtvaardigden mijn besluit tot een bezoek. Ik heb er een enorme omweg voor gemaakt. Hooggespannen parkeerde ik mijn auto, beklom de wallen en weg illusie. Ik voelde mij misleid. Duitse windturbines, vlak achter het voor veel geld gerestaureerde vestingstandje, domineerden het beeld. Weg onderdompeling in het verleden.

Gaan wij in Maastricht de toerist nu ook nog weren, naast de onbereikbaarheid en de hoge parkeertarieven, door een grondige aanpak van de horizon, waardoor het product Maastricht ineens heel anders beleefd gaat worden. **Welke Chinees of Koreaan vergaapt zich aan ons cultureel erfgoed met als achtergrond de moderne industrie hoog uittorend als een reusachtige bewegende muur aan de nabije horizon van onze stad?** Zij zullen hetzelfde gevoel krijgen als ik had in de genoemde voorbeelden. Ze zullen thuis hun landgenoten echt niet stimuleren om de stad met de turbinewand te gaan bezoeken. Hoge objecten en turbines hebben ze zelf in overvloed. Zij zijn op zoek naar een ongeschonden blik op de geschiedenis van de stad. Een onderdompeling in de illusie van een historische stad. Alle inwoners van Maastricht hebben gezamenlijk de plicht om de stad aantrekkelijk te houden en het erfgoed ongeschonden door te geven aan de volgende generaties. **Voor Maastricht geldt zonneklaar dat in het verleden de toekomst van de stad ligt. De restanten van de oude stad zijn onze gezamenlijke kip met de gouden eieren, ons aller rijkdom, een geschenk uit het verleden.** Ik denk trouwens, dat alleen de discussie al schade kan berokkenen aan het imago van onze stad. "Maastricht bezoek je slechts eenmaal, nadat je je hebt laten misleiden door het reclamemateriaal". De totaalbeleving is zo anders dan gesuggereerd, dat moet nooit van onze stad gezegd kunnen worden. Wij bieden een aantrekkelijke ongeschonden historische context. De veel te kort op de historische straten geplaatste toren van Sisa, dat geldt eigenlijk voor het hele Ceramique terrein, zal slechts een handjevol geïnteresseerden trekken, de restanten van de historische stad daarentegen lokken velen. Helaas heeft men veel verloren laten gaan. Wat nu nog over is zal gekoesterd moeten worden en zeker niet bedreigd dienen te worden door contrasterende bouw, zoals dat op vele plaatsen is gebeurd. Slenter op een zomerdag maar eens langs het Faliezustersklooster en beluister de reacties van de passerende dagjesmensen. Vele negatieve reacties zal men kunnen registreren over de openbare school in het lelijke contrasterende jasje. De vrolijke stemmen van spelende kinderen leiden echt niet tot een milder oordeel.

Wie haalt het nu in zijn hoofd om de zichtbare geschiedenis te ontsieren met vanaf het Vrijthof zichtbare windturbines, een immens groot bewegend vlak, per turbine twee voetbalvelden hoog uittorend boven het landschap.

Het Lanakerveld hoort bij ons voor Nederland unieke heuvelland. Het betreft uitlopers van de Ardennen en Eifel, die langzaam overgaan in het glooiende achterliggende Belgische gebied. Het slotstuk van het eeuwige spel van rivieren, de vele beken en de uitgesleten dalen. In het heuvelland gaan we terecht geen hoge objecten op heuvels plaatsen. Hoe ontsierend zijn naar het oosten toe niet de hooggeplaatste torenflats van Heerlen. Aan de noordzijde van het heuvelland, op het Chemelot terrein, zijn de hoogste schoorstenen allang verdwenen. Bovendien ligt dat industriële gebied, een zeer belangrijke economische motor van Limburg, aan de zuidrand van het vlakke deel van Limburg, strikt genomen in het Maasdal. De eerste eigenaar van het terrein, DSM, had zich gespecialiseerd in het inkapselen van de bedrijfsterreinen in een brede strook van cosmetisch snelgroeiend groen. Dit procedé verkochten ze wereldwijd. Desalniettemin is het complex door het hoogteverschil vanuit een deel van de heuvels toch nog zichtbaar. Een groot deel van het heuvelland blijft gelukkig gevrijwaard van de industriële horizon. **In de omgeving van Maastricht zijn de vier Belgische windturbines tot in de verre omtrek te zien: De horizon is ernstig geschonden.**

Zeer vreemde eenden in de Limburgse bijt. Vanaf vele posities op het plateau van Margraten zijn de turbines nadrukkelijk zichtbaar. Het plateau dat landschappelijk zo belangrijk is, dat de Enci er indertijd geen vergunning kreeg voor het maken van een groeve. Die zou overigens omzoomd worden door veel cosmetisch groen. De te plaatsen Maastrichtse turbines zullen een veel groter zichtveld beslaan. Juist in de suggestie van een landelijke gebied ligt de aantrekkingskracht van het heuvelland. En dan **het Zouwdal zelf, dat is wellicht nog mooier dan veel plekken in ons heuvelland door de variëteit en de enorm lange zichtlijnen in een glooiend landschap.** Loop maar eens vanachter de sportvelden van Malberg naar het Kapelletje. Wel niet naar links kijken, want daar staan de Belgische turbines en de nog steeds niet achter cosmetisch groen verborgen Belgische industrie. In tegengestelde richting met het spoortunneltje als startpunt levert eveneens een prachtig schouwspel op, maar kijk dan niet naar rechts. Daarnaast is het Zouwdal van bijzondere **historische waarde**: Er vindt al 7000 jaar lang onafgebroken landbouw plaats. Er zijn nog steeds boeren die geloven in een goede toekomst voor hun bedrijfsvoering. Ook zijn er prehistorische vindplaatsen. Bovendien is het voor de bewoners van de westelijke stadsrand enorm belangrijk als onder meer wandelgebied..

Wat blijft er over van de witte boerderijen van Oud-Caberg die voor veel geld zijn opgeknapt? Bekijk in De Luibe de sfeertekening van Harrie Willems. Denk daar de mastodonten achter. Elke illusie van een leefbaar, passend bij menselijke proporties, dorp is weg. Als dreigende reuzen verheffen de turbines zich boven het oude dorp, de woonwijken, de hele stad, als ongewenste bakens tot in een belachelijk verre omtrek. Wie moet zich daar prettig voelen, zich geborgen weten op een eigen plekje? Rustend onder de slagschaduw, geërgerd door het eeuwigdurend gezoef. Verdere ontwikkeling of consolidering van de woonbuurten Malberg en Oud-Caberg zijn ernstig in het geding. Een deel van de

stad wordt ongeschikt voor permanente bewoning. De huidige bewoners vergrijzen letterlijk met hun huizen. Komen nooit meer weg. De Belgische overheid wordt een rechtvaardiging gegeven voor nog meer lelijke bouwobjecten.

Ook de kwadranten structuur van Malberg als voorbeeld van een naoorlogse stadswijk wordt ernstig bedreigd. De verhoudingen tussen de oorspronkelijke architectuur en de gigantische bewegende objecten, die zich hoog verheffen boven de huizen en appartementen, zijn absoluut disproportioneel. De bouwplannen vormen vanuit historisch perspectief bekeken al een bedreiging voor de wijk, maar de turbines zullen het wijkbeeld volledig teniet doen. Malberg is weer terug bij af. Nu komt het negatieve imago wel uit een geheel onverwachte hoek: Een imago dat doelbewust wordt geschapen door de overheid.

De Campagne: "Limburg, je zult er maar wonen", krijgt als meewarige variant: **"Malberg, Oud-Caberg, je zult er maar wonen"**. De hoogspanningsmasten van Limmel gaan gelukkig onder de grond. De witte boerderijen van Oud-Caberg krijgen nieuwe, maar dan reusachtige bewegende masten. Sint-Pieter heeft zijn kunstmatige berg, de Observant. **Oud-Caberg krijgt een nieuwe historische context: "Reusachtige roterende witte wieven met rode knipperende nachtogen en onheilbrengende geluiden"**. Dit wordt een heel bijzondere verhouding tussen verleden en heden. Ter compensatie van de achteloos gesloopte historische panden toch nog een impuls voor de geheimzinnigheid van het verleden in een hedendaagse vormgeving. Is dit een bijdrage aan het bidboek voor de eer van culturele hoofdstad?

Wytze Jellema